

# Kv Citadellet 7, stg 96 och 98

Arkeologisk förundersökning inom fornlämning 50,  
Jönköpings stad, Jönköpings län





## Rapportsammanställning

Plats för stämpel:

**Undersökning:** Sm, Jönköpings stad, kv Citadellet 7, samt stadsäga 96 och 98

**Ansvarig institution:** Jönköpings läns museum

**Ansvarig för undersökningen:** Anders Josefsson

**Ekonomiskt kartblad:** 7E 1a

**Lst:s dnr:** 11.391-596-88

**Eget dnr:** 76/1988

**Fynd:** Ja ☒ Nej ☐

**Lägeskoordinater:** N:6404560 E:451505

|                                                                 |                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Landskap                                                        | Småland                                                             |
| Socken/Stad                                                     | Jönköpings stad                                                     |
| Fornlämningsnummer                                              | 50:1                                                                |
| Fastighet/kvarter                                               | Kv Citadellet 7 samt stg 96 och 98                                  |
| Fornlämningstyp                                                 | kulturlager                                                         |
| Undersökningsår                                                 | 1988                                                                |
| Typ av undersökning                                             | Arkeologisk förundersökning                                         |
| Datering                                                        | 1600-talet och senare                                               |
| Dokumentationsmaterial                                          | Ritningar, fyndregistrering, fotografier                            |
| Institution som förvarar materialet                             | Jönköpings läns museum                                              |
| Ekonomisk karta eller stads/kvarterskarta bifogas               | <input checked="" type="checkbox"/> JA <input type="checkbox"/> NEJ |
| Materiallista bifogas                                           | <input checked="" type="checkbox"/> JA <input type="checkbox"/> NEJ |
| Fyndlista bifogas                                               | <input checked="" type="checkbox"/> JA <input type="checkbox"/> NEJ |
| Resultaten har publicerats i:                                   |                                                                     |
| Sammanställt av, namn och datum<br>Ann-Marie Nordman 2010-10-12 |                                                                     |

# Rapportsammanställning

## **Beskrivning (ex.: orsak till undersökningen, beskrivning av undersökningsområdet, undersökningens omfattning, sammanfattning av resultaten, fyndkategorier):**

Arkeologisk förundersökning med anledning av bostadsbyggnation inom kv Citadellet 7, Jönköpings stad. Exploateringsområdet låg i östligaste delen av den Östra stadsdelen mellan Kanalgatan och Slottsgatan. Jönköpings stad flyttades från nuvarande Väster till Öster efter 1612 års stadsbrand. Omfattande grundläggningsarbeten krävdes innan det låglänta sandrevel och träskmark, kallad Sanden, kunde börja bebyggas. Endast delar av kvarteret Citadellet kom att bebyggas efter stadens flyttning 1612.

## **RESULTAT**

Tre schakt öppnades - 375, 72 och 30 m<sup>2</sup> stora. I de mindre schakten framkom sammanlagt fyra runda bottnar till trätunnor. Dessa mätte 1,5-2,5 meter i diameter och fanns i exploateringsområdets nordvästra del. De har tolkats som garverikar.

Få övriga konstruktioner påträffades. Bland dessa kan nämnas en grundläggningskista 1,2 meter under dagens marknivå, byggd av trä och fylld med ris från barrträd samt sand. Kistan framkom i det största schaktet i områdets östra del. Sådana kistor har anlagts över hela Öster med syftet att höja marknivån inför byggnation. Ytterligare utfyllnader bestod av 0,4-0,6 meter tjocka lager fin sand och/eller gjutformar och lera.

Fyra meter norr om grundläggningskistan fanns två rader av störar vilka bildade ett rätvinkligt hörn i en inhägnad. Inhägnadens funktion är oklar.

## **FYND**

Fynden bestod i huvudsak av keramikskärvor (rödgoods), kritpipor, några skor samt gjutformar och slagg som använts som utfyllnad.

Uppdraget genomfördes parallellt med Jlm dnr 650/88, arkeologisk förundersökning i kv Citadellets östligaste del. En gemensam fyndtabell finns för 76/1988 och 650/1988.

## Rapportsammanställning

**Undersökningsplats:** Sm, Jönköpings stad, kv Citadellet

**Lst:s dnr:** 11.391-596-88

**Eget dnr:** 76/1988

### Materiallista

Grävningsledare: Anders Josefsson

Uppdragsgivare: Wahlstedt AB

År: 1988

Kontonr:

Arkivhandlingar (Dubbelklicka i ruta och välj "Markerad" för att sätta kryss)

|                |                                        |                                         | Antal                                                                                     |                |
|----------------|----------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| Ärendehandling | Ja <input checked="" type="checkbox"/> | Nej <input type="checkbox"/>            |                                                                                           | Var: Jlm arkiv |
| Manus:         | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      | Sidor          |
| Negativ:       | Ja <input checked="" type="checkbox"/> | Nej <input type="checkbox"/>            | <input data-bbox="833 963 858 1003" type="text" value="?"/>                               | Ev. U-nr:      |
| Kontaktkopior: | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      |                |
| Fotoplaner:    | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      |                |
| Fältritningar: | Ja <input checked="" type="checkbox"/> | Nej <input type="checkbox"/>            | <input data-bbox="833 1191 858 1232" type="text" value="3"/>                              |                |
| Renritningar:  | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      |                |
| Datadisketter: | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      |                |
| Fynd:          | Ja <input checked="" type="checkbox"/> | Nej <input type="checkbox"/>            | <input data-bbox="833 1420 900 1460" type="text" value="131"/> tillsammans m dnr 650/1988 |                |
| Osteologi:     | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      |                |
| Analysprover   | Ja <input type="checkbox"/>            | Nej <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="text"/>                                                                      |                |
| Övrigt:        |                                        |                                         |                                                                                           |                |

Arkeologisk personal utöver grävningsledare: \_\_\_\_\_

Lars Östvall

Datering:

STÅ

BRÅ

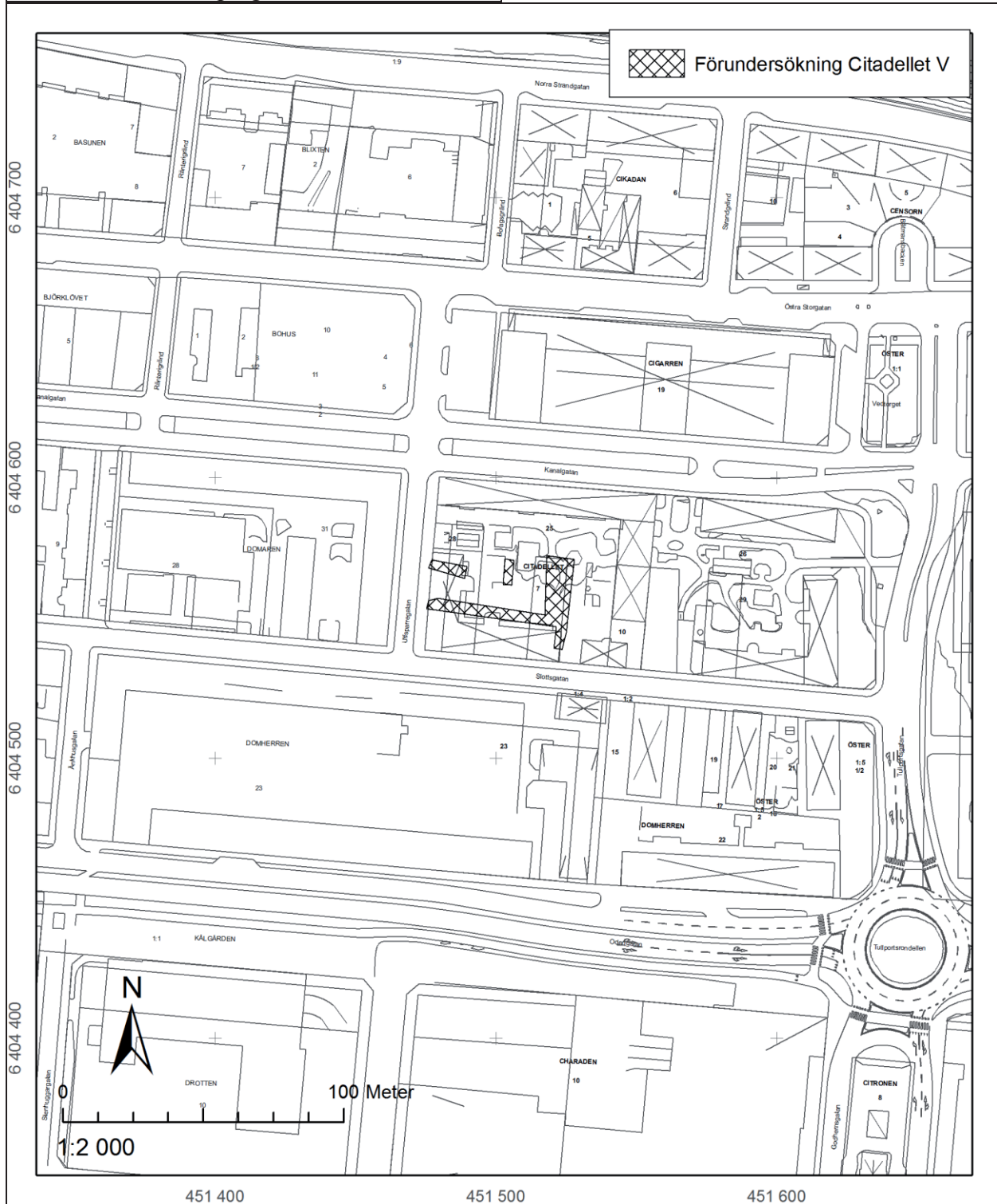
JÄÅ

M-TID

ODAT

## Rapportsammanställning

Kv Citadellet, Jönköpings stad, Jlm dnr 76/1988



## **Fyndlista**

**Småland**

**Jönköpings stad**

**RAÄ 50:1**

**Kv Citadellet 3-7 och stadsäga 96, 98, 100-102 samt 578**

**Jlm dnr 76/1988 (fält V) och 650/1988 (fält Ö)**

| NR | SAKORD      | SAKORD 2     | MATERIAL   | FÄLT | BESKRIVNING                                                                                                                                       |
|----|-------------|--------------|------------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1  | Kärl        |              | rödgoods   | V    | Kärl m inv mörkgrå blyglasyr. Bukskärvor                                                                                                          |
| 2  | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Kärl m inv mörkgrön blyglasyr.                                                                                                                    |
| 3  | Fönsterglas |              | glas       | V    | Två skärvor grönt fönsterglas                                                                                                                     |
| 4  | Kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | Ö    | Avbrutet ben till trefotsgryta. Inv mörkgrön blyglasyr                                                                                            |
| 5  | Kärl        |              | glas       | Ö    | Marinblått glas, bukskärva. Troligen reliefdekor på utsidan                                                                                       |
| 6  | Spik        |              | järn       | V    | Spik m rester av murbruk o vidhängande keramik                                                                                                    |
| 7  | Kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | V    | Tre ben fr trefotsgrytor. Grön blyglasyr invändigt                                                                                                |
| 8  | Kärl        | Kruka        | rödgoods   | V    | Två mynningsskärvor fr två krukor. Den ena m del av vertikalt handtag. Den andra trol. m fäste t horisontellt handtag. Inv brun resp grön glasyr. |
| 9  | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Fem kantskärvor fr fot o fem bukskärvor fr fat. Inv blyglasyr o olika vägbandsdekor. En skärva m enfärgad svart glasyr inv.                       |
| 10 | Kärl        | Kruka/fat    | rödgoods   | V    | Fyra bukskärvor m inv glasyr i grönt, grågrönt, brunt o svart                                                                                     |
| 11 | Kärl        | Kruka/fat    | rödgoods   | V    | En bukskärva m svart glasyr utv o brun inv                                                                                                        |
| 12 | Kärl        | Fat          | flintgoods | V    |                                                                                                                                                   |
| 14 | Kakel       | Ugnskakel    | rödgoods   | V    | Utv gulvit glasyr. Reliefdekor m palmetter o voluter.                                                                                             |
| 15 | Fönsterglas |              | glas       | V    | Grönt fönsterglas                                                                                                                                 |
| 16 | Sko         | Sula         | läder      | V    | Del av sulor och klack                                                                                                                            |
| 17 | Kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | V    | Två ben till trefotsgrytor                                                                                                                        |
| 18 | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Inv glasyr o varierande dekor: gult, grönt, svart. Växtmotiv                                                                                      |
| 19 | Kärl        | Bägare       | rödgoods   | V    | Grön blyglasyr in- o utv                                                                                                                          |
| 20 | Kärl        | Kruka        | rödgoods   | V    | Kant o bukskärvor. Inv grön blyglasyr                                                                                                             |
| 21 | Gjutform    |              | bränd lera | V    |                                                                                                                                                   |
| 22 | kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | V    | Handtag                                                                                                                                           |
| 23 | Kärl        | Kruka/gryta  | rödgoods   | V    | Kant- o bukskärvor. Inv grön blyglasyr                                                                                                            |
| 24 | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Buk- o kantskärvor m inv blyglasyr. Bl a randdekor i gult o vitt, vägband i grönt o gult o prickmönster                                           |
| 25 | Kärl        | Kruka/fat    | rödgoods   | V    | Bukskärvor m inv grön resp brun blyglasyr. En m engobe                                                                                            |
| 26 | Fönsterglas |              | glas       | V    | Grönt fönsterglas                                                                                                                                 |
| 27 | Oid         |              | horn       | V    | Avskuren bit av horn                                                                                                                              |
| 28 | Kärl        | Kruka/gryta  | rödgoods   | Ö    | Kant o del av buk. Inv grön glasyr                                                                                                                |
| 29 | Kärl        |              | rödgoods   | Ö    | Mynning. Inv brun glasyr                                                                                                                          |
| 30 | Kritpipa    |              | piplera    | Ö    | Tre pipskaft, ett m del av huvudet                                                                                                                |
| 31 | Kärl        | Fat          | rödgoods   | Ö    | Kant- o bukskärvor. Inv glasyr i brunt o gult. Linjedekor, rullstämpel, stänkdekor.                                                               |
| 32 | Kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | Ö    | Rörskaf                                                                                                                                           |
| 33 | Kärl        | Kruka/fat    | rödgoods   | Ö    | Bukskärvor m brun o grön glasyr. Fyra har passning. Horisontalt handtag.                                                                          |
| 34 | Kärl        | Flaska       | glas       | Ö    | Grön bottenskarva                                                                                                                                 |
| 35 | Kritpipa    |              | piplera    | Ö    |                                                                                                                                                   |
| 36 | Ostronskal  |              |            | Ö    |                                                                                                                                                   |
| 37 | Tegel       | Taktegel     |            | Ö    |                                                                                                                                                   |
| 38 | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Kant- o bukskärvor m inv grön o transp glasyr                                                                                                     |
| 39 | Kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | V    | Handtag och bukskärvor. Inv brun/grön glasyr                                                                                                      |
| 40 | Kärl        | Kruka/fat    | rödgoods   | V    | Bukskarva inv grågrön glasyr                                                                                                                      |
| 41 | Kärl        | Flaska       | glas       | V    | Grön bottenskarva. Diam 160 mm                                                                                                                    |
| 42 | Fönsterglas |              | glas       | V    | Grönt fönsterglas                                                                                                                                 |
| 43 | Kritpipa    |              | piplera    | V    | Skaft                                                                                                                                             |
| 44 | Gjutform    |              | bränd lera | V    |                                                                                                                                                   |



| NR | SAKORD       | SAKORD 2     | MATERIAL   | FÄLT | BESKRIVNING                                                                                                     |
|----|--------------|--------------|------------|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 45 | Kärl         | Fat          | rödgods    | V    | Buuskärvor, inv grön el gröngul glasyr. Rand- o prickdekor                                                      |
| 46 | Kärl         | Trefotsgryta | rödgods    | V    | Ben                                                                                                             |
| 47 | Kärl         | Kruka/fat    | rödgods    | V    | Utv glasyr                                                                                                      |
| 48 | Kritpipa     |              | piplera    | V    | Två skaft                                                                                                       |
| 49 | Kärl         | Kruka        | rödgods    | Ö    | Buuskärvor m grön in- o utv glasyr. Rullstämpeldekor på utsidan                                                 |
| 50 | Kärl         | Fat          | rödgods    | Ö    | Buuskärva m randdekor i gult o grönt                                                                            |
| 51 | Ben          |              | bränt ben  | Ö    |                                                                                                                 |
| 52 | Gjutform     |              | bränd lera | Ö    |                                                                                                                 |
| 53 | Kärl         | Fat          | rödgods    | V    | Buuskärvor m brunt, gult el grönt glasyr. En knapp el fot                                                       |
| 54 | Kritpipa     |              | piplera    | V    |                                                                                                                 |
| 55 | Gjutform     |              | bränd lera | V    |                                                                                                                 |
| 56 | Kärl         | Fat          | rödgods    | V    | Kant- o botenskärvor, slammade m piplera. Inv gul, grön o brun glasyr. En skärva har siffran ..50 troligen 1750 |
| 57 | Kärl         | Trefotsgryta | rödgods    | V    | Två handtag, ett ben. Inv brunsvart glasyr                                                                      |
| 58 | Kärl         | Kruka/gryta  | rödgods    | V    | Mynningsskärvor in- o utv glasyr, brunt o svart                                                                 |
| 59 | Fönsterglas  |              | glas       | V    | Grönt glas                                                                                                      |
| 60 | Kritpipa     |              | piplera    | V    |                                                                                                                 |
| 61 | Gjutform     |              | bränd lera | V    | Tumavtryck                                                                                                      |
| 62 | Slagg        | Oid          | oid        | V    |                                                                                                                 |
| 63 | Trefotsgryta |              | rödgods    | Ö    | Tre ben                                                                                                         |
| 64 | Kärl         | Fat          | rödgods    | V    | Rand/prickdekor. Inv glasyr gul, brun, grön o transparent                                                       |
| 65 | Kärl         | Kruka/gryta  | rödgods    | V    | Buuskärvor, inv brun o grön glasyr. Rullstämpeldekor utv.                                                       |
| 66 | Kärl         | Oid          | fajans     | V    | Vit glasyr, blå dekor                                                                                           |
| 67 | Kakel        | Ugnskakel    | rödgods    | V    | Del av fris. Grönglaserad m relief                                                                              |
| 68 | Fönsterglas  |              | glas       | V    | Grönt                                                                                                           |
| 69 | Ben          |              | ben        | V    | Brända o obrända                                                                                                |
| 70 | Avslag       |              | flinta     | V    |                                                                                                                 |
| 71 | Kärl         | Trefotsgryta | rödgods    | Ö    | Rörskåft                                                                                                        |
| 72 | Kärl         | Fat          | rödgods    | V    | Grön glasyr. Randdekor o transp glasyr                                                                          |
| 73 | Kärl         | Kruka/gryta  | rödgods    | V    |                                                                                                                 |
| 74 | Fönsterglas  |              | glas       | V    | Grönt                                                                                                           |
| 75 | Kritpipa     |              | piplera    | V    |                                                                                                                 |
| 76 | Sko          | Sula         | läder      | V    | Barnsko. Läder, näver o mossa                                                                                   |
| 77 | Kärl         | Kruka/fat    | rödgods    | Ö    | Buuskärvor, brungul glasyr, rullstämpeldekor utv                                                                |
| 78 | Kritpipa     |              | piplera    | Ö    |                                                                                                                 |
| 79 | Slagg        |              | lera?      | Ö    |                                                                                                                 |
| 80 | Kärl         | Kruka        | rödgods    | Ö    |                                                                                                                 |
| 81 | Kritpipa     |              | piplera    | V    |                                                                                                                 |
| 82 | Kärl         | Kruka/fat    | rödgods    | Ö    |                                                                                                                 |
| 83 | Kärl         | Oid          | fajans     | Ö    |                                                                                                                 |
| 84 | Kärl         | Flaska       | glas       | Ö    | Grönt                                                                                                           |
| 85 | Ben          |              | bränt ben  | Ö    |                                                                                                                 |
| 86 | Kärl         | kruka/fat    | rödgods    | V    |                                                                                                                 |
| 87 | Gjutform     |              | bränd lera | V    |                                                                                                                 |
| 88 | Slagg        |              | slagg      | V    |                                                                                                                 |

| NR  | SAKORD      | SAKORD 2     | MATERIAL   | FÄLT | BESKRIVNING                                            |
|-----|-------------|--------------|------------|------|--------------------------------------------------------|
| 89  | Kärl        | fat          | rödgoods   | V    | Kant- o bottenskärvor. Gul, grön, brun gl.             |
| 90  | Kärl        | Kruka/gryta  | rödgoods   | V    | Buuskärvor. Inv brun o grön glasyr. Rullstämpeldecor   |
| 91  | Fönsterglas |              | glas       | V    | Grönt                                                  |
| 92  | Kritpipa    |              | piplera    | V    |                                                        |
| 93  | Ostronskal  |              | ostron     | V    |                                                        |
| 94  | Gjutform    |              | bränd lera | V    |                                                        |
| 95  | Kärl        | Trefotsgryta | rödgoods   | V    | Grytben                                                |
| 96  | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Kant- o botenskärvor. Vågbands- o linjedekor m piplera |
| 97  | Kritpipa    |              | piplera    | V    |                                                        |
| 98  | Ostronskal  |              | ostron     | V    |                                                        |
| 99  | Slagg       |              | slagg      | V    |                                                        |
| 100 | Gjutform    |              | bränd lera | V    |                                                        |
| 101 | Kärl        | Kruka/gryta  | rödgoods   | Ö    | Mynning. Inv grön glasyr, utv rullstämpeldecor         |
| 102 | Gjutform    |              | bränd lera | Ö    |                                                        |
| 103 | Kärl        | Fat?         | rödgoods   | Ö    | Kant, grön glasyr. Rullstämpeldecor utv                |
| 104 | Gjutform    |              | bränd lera | Ö    |                                                        |
| 105 | Gjutform    |              | bränd lera | Ö    |                                                        |
| 106 | Spik        |              | järn       | Ö    |                                                        |
| 107 | Verktyg     | Dorn         | järn       | V    |                                                        |
| 108 | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    | Kantbit. Inv dekor m linjer o vågband                  |
| 109 | Kärl        | oid          | rödgoods   | V    |                                                        |
| 110 | Kärl        | oid          | stengods   | V    | Saltglasyr, inv ljusbrun, utv mörkbrun                 |
| 111 | Kärl        | oid          | porslin    | V    |                                                        |
| 112 | Flaska      |              | glas       | V    | Brunt o grönt glas                                     |
| 113 | Flaska      | butelj       | glas       | V    | Transparent, pressat glas                              |
| 114 | Fönsterglas |              | glas       | V    |                                                        |
| 115 | Kärl        | Kruka        | rödgoods   | Ö    | Mynning.                                               |
| 116 | Gjutform    |              | bränd lera | Ö    |                                                        |
| 117 | Kärl        | Fat          | rödgoods   | V    |                                                        |
| 118 | Kärl        | Kruka/gryta  | rödgoods   | V    |                                                        |
| 119 | Kärl        | Kruka        | rödgoods   | V    | Kruka m vertikal handtag. Utv engobe                   |
| 120 | Rör         |              | rödgoods   | V    | Trol ledningsrör                                       |
| 121 | Kärl        | oid          | stengods   | V    | Utv reliefdecor o blå glasyr, inv ljusbrun glasyr      |
| 122 | Fönsterglas |              | glas       | V    | Grönt                                                  |
| 123 | Kritpipa    |              | piplera    | V    |                                                        |
| 124 | Bryne       |              | sandsten?  | V    |                                                        |
| 125 | Slagg       |              | slagg      | V    |                                                        |
| 126 | Gjutform    |              | bränd lera | V    |                                                        |
| 127 | Kärl        | Gryta        | järn       | Ö    | Kant                                                   |
| 128 | Kärl        | Gryta/skål   | rödgoods   | Ö    | Kant- o buuskärvor. Svart, brunt el grönt inv glasyr.  |
| 129 | Kritpipa    |              | piplera    | Ö    |                                                        |
| 130 | Gjutform    |              | bränd lera | Ö    |                                                        |
| 131 | Slagg       |              | slagg      | Ö    |                                                        |





Arkeologisk rapport 2010:65  
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM